

خلاصه دستورالعمل پیشگیری و شناسایی زودرس بیماران موکورمایکوزیس در همه گیری کووید-۱۹

با توجه به اینکه در ۱۵٪ بیماران که به علت کووید بستری می شوند دیابت جدید رخ می دهد و بسیاری از بیماران دچار هیپرگلیسمی ناشی از استرس می شوند بر اساس شواهد فعلی توصیه می شود:

۱. قند خون ، HbA1c در تمام بیماران مبتلا به کووید-۱۹ بررسی شود.
۲. کنترل دقیق قند خون (۱۱۰ - ۱۸۰ میلی گرم در دسی لیتر) در بیماران دیابتی انجام شود.
۳. استفاده منطقی و اجتناب از دوزهای غیر ضروری کورتیکواستروئیدهای سیستمیک ، داروهای ضد اینترلوکین ۶ در بیماران کووید-۱۹
۴. توصیه ها در حین و بعد از استفاده از درمان با استروئید ها و داروهای تعدیل کننده سیستم ایمنی (Immunomodulating agents).

- بیماران که از قبل مبتلا به دیابت نبوده و حین بستری در آنها قند بالا گزارش شده است علاوه بر تنظیم قند خون حین درمان بیماری کووید-۱۹ ، موظف به چک قند خون پس از ترخیص در منزل هستند و در صورت تداوم قند خون بالا باید درمان مناسب را دریافت کنند و سه تا چهار هفته پس از ترخیص نیز با چک قند خون ناشتا و HbA1C به فوق متخصص غدد یا داخلی مراجعه کنند.

- بیماران مبتلا به دیابت حین بستری و پس از ترخیص تحت مانیتورینگ و تنظیم دقیق قند قرار گیرند.

- بیماران که شواهد افزایش قند خون بالا حین بستری را ندارند ولی تحت درمان با کورتون قرار می گیرند ۳ - ۴ هفته پس از ترخیص چک مجدد قند خون ناشتا انجام شود.

تبصره ۱: برای تمام بیماران دیابتی که با تشخیص کووید بستری می گردند و یا در حین بستری قند خون بالا داشته اند تمهیداتی اندیشیده شود که ۱ تا ۲ هفته بعد از ترخیص توسط یکی از مراکز بهداشتی و یا درمانی جهت ارزیابی قند و علائم موکورماید نمایند.

تبصره ۲: بیماران که تحت درمان با توسیلیزوماب و پالس کورتون قرار می گیرند پس از ترخیص در صورت هرگونه اختلال دید، درد اطراف چشم، سردرد، درد در صورت، خونریزی و ترشحات خون آبه از بینی ، بی حسی گونه، جهت بررسی و معاینه دقیق به پزشک معالج مراجعه نمایند.

- رعایت بهداشت و اجتناب از تماس با خاک، کود و مواد فاسد شده در طی زمانی که بیماران تحت تاثیر داروهای ایمونوساپرسیو هستند

- تبعیت از رژیم غذایی دیابتیک در بیماران مستعد مذکور

- معاینه روزانه چشمها و همینطور حفرات بینی و دهان در بیماران با کووید-۱۹ شدید تحت حمایت تنفسی و بخصوص ونتیلاسیون مکانیکی و سابقه دریافت کورتیکواستروئیدها و یا شرایط هایپرگلیسمیک
- کنترل قند خون و HbA1C را قبل از ترخیص و بعد از ترخیص در بیماران فوق الذکر

آموزش بیماران قبل از ترخیص از بخش - COVID ۱۹:

- شستشوی روزانه حفره بینی با نرمال سالین
- رعایت رژیم غذایی و کنترل قند خون
- آموزش علائم هشدار دهنده شامل تورم پلک، درد پشت چشمها، بی حسی گونه، درد صورت، سردرد، ترشح بینی / کاهش بینایی.
- علائم و نشانه های اولیه موکورمایکوزیس از جمله هرگونه سردرد، درد و ناراحتی در چشم، کاهش دید، دوبینی، تورم پری اربیتال حتی اگر خفیف، درد و تورم صورت، بی حسی در اطراف چشم یا کام یا صورت یا بینی و لثه، سردرد، دندان درد ، درد یا ناراحتی هنگام جویدن، گرفتگی بینی، ترشحات خونی یا آبکی بینی یا تیره را به بیماران آموزش داده شود.
- در صورت شکایت از هرکدام علائم فوق توصیه می گردد بلافاصله به پزشک معالج و یا کلینیک موکور و یا درمانگاه های تعریف شده در این خصوص مراجعه کرده تا بررسی کامل تری از بینی و چشم جهت رد بیماری موکور صورت گیرد.